

waarin ze zich bevonden. Dat geldt ook voor de verwerving van de zijden stoffen, die hoopelijk in Nederland in de smaak zullen vallen. Het is ook goed geweest dat het bestuur de dubbele armoezijnen voor Japan, die zeer gewoon waren [fol. 950] en waarvoor de leveranciers geen ropia minder per stuk wilden accepteren, niet heeft aangenomen. In de generale missive van 21 oktober 1766 is al bericht dat de bestelde 1000 kisten opium waren ontvangen en tegen rsd 500,- de kist aan de Opium Sociëteit waren verkocht. Naar aanleiding van de aparte brieven van de directeur en de hoofdadministrateur is er wat betreft de verwerving van verleden jaar gesproken over de excessieve prijs, het verschil in kwaliteit, het ondergewicht op enige kisten en de slordige verpakking. Een besluit is uitgesteld totdat de dienaren te Patna voldoende uitleg zouden hebben gegeven. [fol. 951] Alles pakte nog slechter uit dan gedacht, want naast de hevige klachten over de kwaliteit, is uit de resoluties van de sociëteit gebleken dat sommige kisten zo met ondeugdelijke opium waren vermengd dat de kopers terecht geweigerd hadden ze aan te nemen. Andere waren bedorven en met metselstenen aangevuld, zodat ze met korting verkocht moesten worden. Op 18 februari is besloten om deze kisten door commissarissen te laten onderzoeken en te sorteren, waarop ze opnieuw te koop zijn aangeboden. Deze verkoop bracht rsd 10.380,- minder op dan de eerste. Men vond dat er niet aan deze slordigheid en het bedenkelijk gedrag van de dienaren [fol. 952] voorbijgegaan kon worden, zeker daar men van elders wist dat de opium van de Engelsen van goede kwaliteit was geweest. De dienaren beweerden dat van hen zelfs het uitschot was aangenomen. Om het ongenoegen van de Hoge Regering te tonen en de Compagnie en andere belanghebbenden schadeloos te stellen is als voorbeeld voor anderen op 25 februari besloten om genoemde bedrag van rsd 10.830,- en de prijsvermindering van rsd 430,- door de opperhoofden Moise Lafont en Andries Jurgen Schultz te laten vergoeden na rato van ieders deel en de provisie die hij voor de inkoop heeft genoten. Op 28 februari is dit aan de directeur en hoofdadministrateur geschreven met de opdracht om de koopman en fiscaal Cornelis Rietveld naar Patna te zenden om het gezag over te nemen en Lafont en Schultz de genoemde vergoeding te laten betalen. [fol. 953] Als zij daartoe niet in staat waren, dan moest Rietveld hun goederen in beslag nemen evenredig aan de vorderingen. Bovendien moest Lafont met afgeschreven gagie naar Hooghly gestuurd worden. Schultz was al met afgeschreven gagie op weg naar Batavia en zou volgens berichten inmiddels zijn overleden. De jongste zending van 1000 kisten voor f 393,710 de 100 pond, wat f 81.1710, of 17½ %, minder is dan verleden jaar, ziet er zeer goed uit. Daarom is in de vergadering besloten daarover tevredenheid uit te spreken en de directeur en de hoofdadministrateur te schrijven dat Lafont, over wiens gedrag van verleden jaar men terecht ontevreden is geweest en die de genoemde straf zeker heeft verdiend, in de eerste vacature als koopman te herstellen, zijn gagie weer te laten voortlopen en hem, als ware het voor speciale opdrachten, te gebruiken. [fol. 954] Het is goedgekeurd dat het bestuur wegens de prijsstijgingen van materialen de boekhouder en derde persoon te Patna op zijn verzoek een verhoging van een sicca ropia voor de verpakking van iedere kist heeft toegekend. Men neemt aan dat alles naar waarheid is. Verder valt er niets over de verwerving van opium te zeggen, dan dat bij geheim besluit van 17 juni 1766 is bepaald voor 1767 800 kisten te bestellen, wat aan de directeur en hoofdadministrateur in een apart briefje van 18 juni werd bericht. Er mogen niet meer dan 800 kisten gekocht worden. Als er gebrek aan contanten zou zijn moet er aan opium de voorkeur worden gegeven boven salpeter voor Indië. Bovendien is te kennen gegeven [fol. 955] dat men goede kwaliteit verwacht met prijzen zeker niet hoger dan voor de partij die onlangs met de IJsselmonde werd aangevoerd, maar liefst nog lager. Door de verbetering van de omstandigheden in Bengalen moet het bestuur daartoe in staat zijn. Het is plezierig dat het bestuur door de verwerving van één derde van de opbrengst, of 26.990 man, aan ieder retourschip 2000 zakken salpeter heeft kunnen meegeven. Men verwacht dat dit ook dit jaar weer mogelijk zal zijn. Te Calcutta zijn 3000 zakken voor ropia 6,- de man verworven. [fol. 956] Ook is daar een wissel van ropia 40.000 afgelost, die door het bestuur te Patna was getrokken voor geleverde salpeter. Het eerste is een dienstbetoon van de Engelsen en de